

Libris RO
S.A. CHAKRABORTY

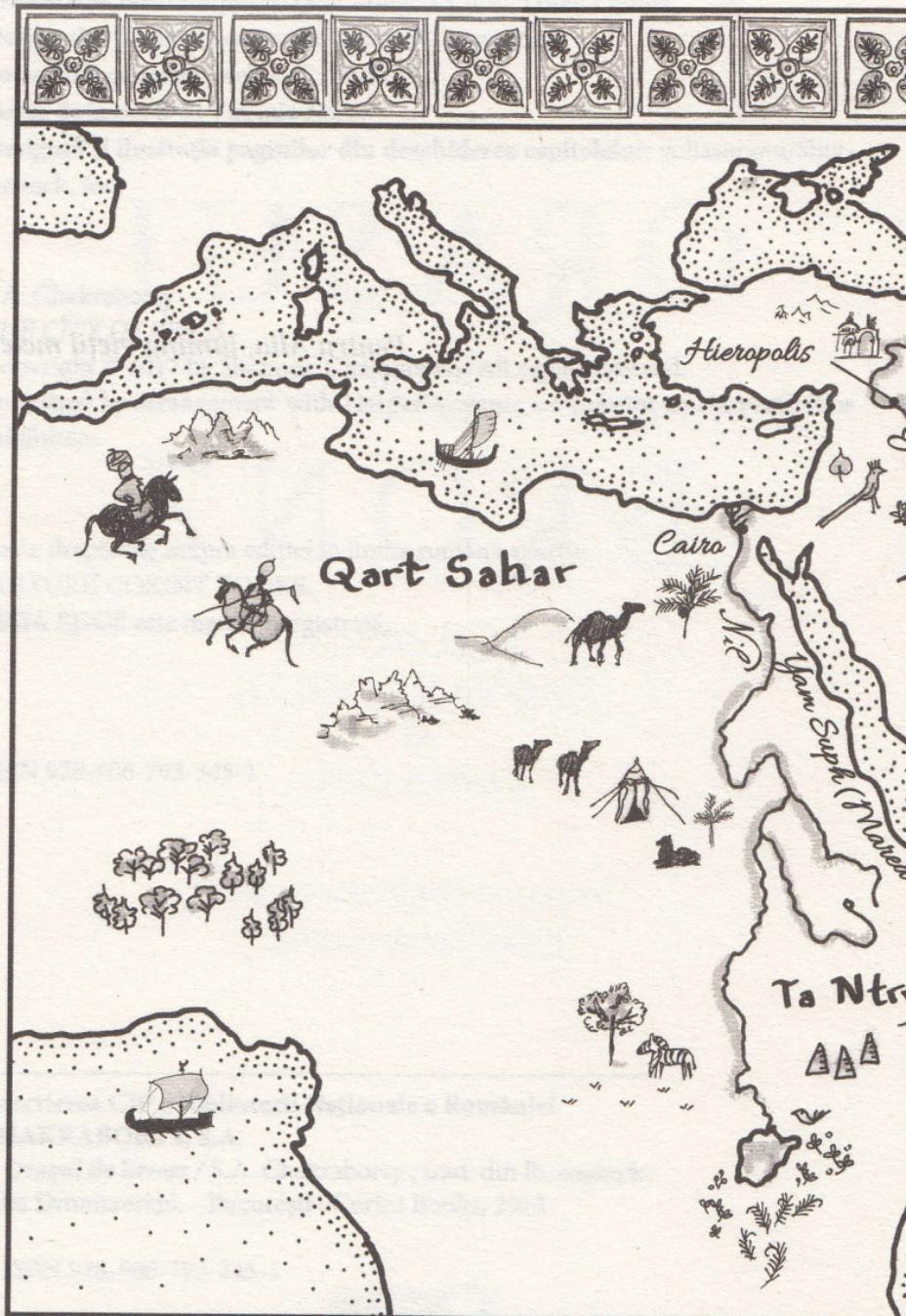
ORAŞUL DE BRONZ

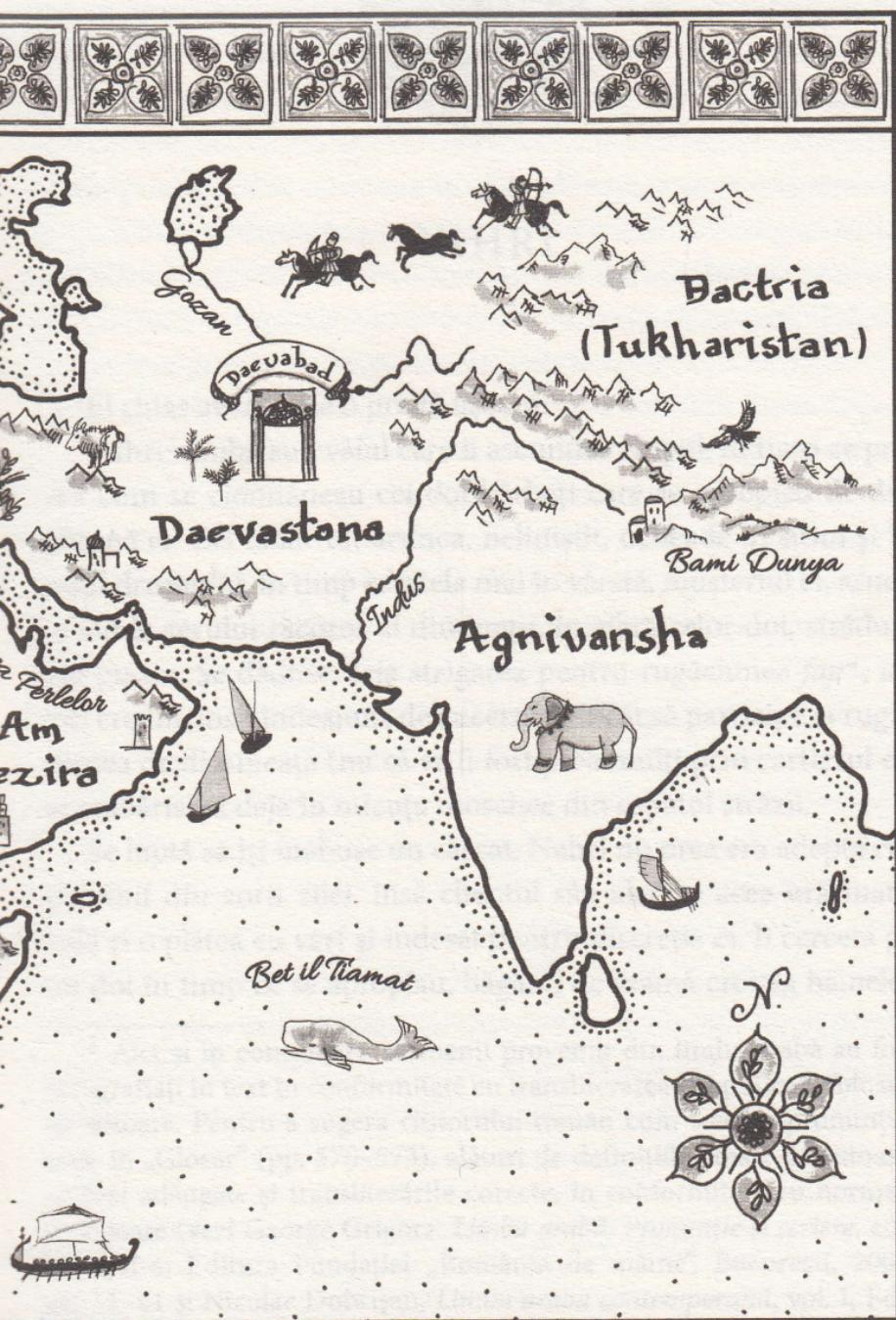
TRILOGIA
DAEVABADULUI

CARTEA ÎNȚÂI

Traducere din limba engleză
IULIA DROMERESCHI

Corint
BOOKS
—2018—

NAHRI

El chiar avea să fie o pradă ușoară.

Nahri zâmbi, sub vălul care îi ascundea chipul, în timp ce privea cum se ciondăneau cei doi bărbați care se apropiau de dușheană ei. Cel Tânăr tot arunca, neliniștit, ocheade în susul și în josul drumului, în timp ce acela mai în vîrstă, mușteriul ei, asuda în ciuda aerului răcoros al dimineții. În afara celor doi, străduța era pustie. Se dăduse deja strigarea pentru rugăciunea *fajr*^{*}, iar toți credincioșii îndeajuns de cucernici, încât să participe la rugăciunea de dimineață (nu că ar fi fost prea mulți prin cartierul ei) se cuibăriseră deja în micuța moschee din capătul străzii.

Se luptă să își înăbușe un căscat. Nahri nu prea era adepta rugăciunii din zorii zilei, însă clientul său alese acea oră matinală și o plătea cu vârf și îndesat pentru discreția ei. Îi cercetă pe cei doi în timp ce se apropiau, băgând de seamă croiala hainelor

* Aici și în continuare, termenii proveniți din limba arabă au fost ortografiati în text în conformitate cu transliterarea simplificată folosită de autoare. Pentru a sugera cititorului român cum trebuie pronunțați însă, în „Glosar” (pp. 570–573), alături de definițiile create de autoare, au fost adăugate și transliterările corecte, în conformitate cu normele în vigoare (vezi George Grigore, *Limba arabă. Pronunție și scriere*, ediția a II-a, Editura Fundației „România de mâine”, București, 2006, pp. 11–41 și Nicolae Dobrișan, *Limba arabă contemporană*, vol. I, Editura Pro Universitaria, București, 2010, pp. 5–65). Astfel, termenul *fajr* (ar.) este transliterat *fağr* („Glosar”, p. 572) (n. red.).

scumpe și că aveau pielea deschisă la culoare. Bănuia că erau turci. Vârstnicul ar fi putut fi un pașă*, unul dintre puținii care nu fugiseră din Cairo atunci când orașul fusese invadat de franțuși. Își încrucișă brațele peste *abaya*, din ce în ce mai curioasă. Nu avea prea mulți turci drept mușterii. Erau prea cu nasul pe sus. Într-adevăr, atunci când franțușii și turcii nu se războiau pentru Egipt, singurul lucru asupra căruia păreau să poată cădea de acord era că egiptenii nu erau în stare să îl ocârmuiască singuri. Ferit-a sfântul! De parcă egiptenii n-ar fi fost moștenitorii unei civilizații străvechi mărețe, ale cărei monumente falnice încă împânzeau întregul tărâm. Oh, nu! Pentru ei nu erau decât niște țărănoi, niște neghiobi superstițioși, care mâncau mult prea multă fasole.

„Să știi că proasta asta superstițioasă e pe cale să te păcălească, aşa că n-ai decât să mă insulți.” Nahri le zâmbi celor doi bărbați.

Îi salută călduros și îi conduse spre dugheana micuță, servindu-l pe cel mai în vîrstă cu un ceai amar, făcut din semințe de schinduf zdrobite și frunze de mentă rupte grosolan. El îl bău repede, însă Nahri Prelungi procesul de citire în frunze, mormăind și cântând în limba ei maternă, o limbă pe care bărbații, cu siguranță, nu o înțelegeau, și pentru care nici măcar ea nu avea un nume. Cu cât aștepta mai mult, cu atât mai disperat avea să devină el. Si mai credul.

Se încălzise: aerul era reținut în spatele eșarfelor întunecate pe care le agățase pe peretei, pentru a proteja intimitatea clienților, îngroșat de mirosurile de cedru ars, sudoare și ceară galbenă ieftină, pe care o trecea drept tămâie. Clientul ei își mototolea neliniștit poalele hainei, cu transpirația curgându-i pe chipul necioplit și înmuindu-i gulerul brodat.

---

* Autoarea folosește termenul *basha*, transliterarea engleză simplificată a cuvântului din limba turcă veche *baş* (sau *baş ağa*), „conducător”. Termenul este cunoscut cititorilor români în forma pe care am folosit-o în text și care desemnează un titlu onorific pe care sultanul otoman îl putea confieri unui înalt demnitar (n. tr.).

Tânărul se încruntă.

— Astă-i o nerozie, frate, șopti el în turcă. Doctorul a spus că n-ai nimic.

Nahri își ascunse un zâmbet triumfător. Vasăzică, erau turci. Nu se așteptau ca ea să înțeleagă ce își spuneau, fiindcă, probabil, presupuneau că o tămăduitoare de pe o stradă egipteană abia dacă vorbea araba corect, însă Nahri cunoștea turca la fel de bine ca pe limba ei maternă. La fel, araba, ebraica, persana cultă, venețiana grăită de nobili și dialectul limbii swahili folosit pe coasta de apus a Africii. În cei douăzeci și ceva de ani ai vietii sale, nu i se întâmplase încă să dea peste o limbă pe care să nu o poată înțelege imediat.

Dar turcii nu trebuiau să aibă habar de asta, aşa că îi ignoră, prefăcându-se că studiază frunzele de ceai din ceașca pașei. Într-un târziu, oftă, iar vălul îi flutură în jurul buzelor, atrăgându-le atenția celor doi. Tânără lăsa ceașca să îi cadă din mâină.

Se sparse, aşa cum trebuia, iar paşa icni.

— Pe Allah Atotputernicul! E tare grav, nu-i aşa?

Nahri își ridică privirea spre el, clipind agale din ochii săi negri, cu gene lungi. Paşa pălise, iar ea se opri să îi asculte ritmul inimii. Bătea repede, fără vlagă, din cauza spaimei, însă simțea că sângele pe care îl pompa în trupul său era sănătos. Răsuflarea nu vădea niciun semn de boală, iar în ochi i se regăsea o strălucire de neconfundat. În ciuda firelor cărunte din barbă, pe care încercase să le ascundă cu henna, fără a reuși însă, și a rotunjimii pântecului, nu suferea de nimic, decât din cauza avuției exagerate.

Iar de această din urmă suferință tare s-ar mai fi bucurat să îl ajute să se mai ușureze un pic.

— Îmi pare tare, tare rău, domnule! Și Nahri împinse înapoi spre pașă punga, pipăind-o însă iute, să își dea seama câți dirhami conținea: Vă rog să vă luați banii înapoi.

Bărbatul se holbă la ea.

— Poftim? urlă. De ce?

Tânără își lăsă privirea în pământ.

— Există lucruri care sunt peste puterile mele, spuse, încetișor.

— Doamne... ai auzit, Arslan? Paşa se întoarse spre fratele său, cu lacrimi în ochi: Și tu, care spuneai că-s nebun! îl acuză, încându-se cu un suspin. Și acum, ia te uită, sunt cât pe ce să mor! Își îngropă capul în mâini și izbucni în plâns. Nahri îi număra de acum inelele de aur de pe degete: Și abia așteptam să mă însor...

Arslan o privi pe Nahri, nervos, înainte să se întoarcă din nou spre pașă:

— Vino-ți în fire, Cemal! mărâi în turcă.

Paşa își șterse ochii și își înălță, rugător, privirea spre Tânără.

— Nu, trebuie să poți face tu ceva... Am auzit tot soiul de zvornuri... Lumea spune c-ai făcut un băiat olog să meargă iar doar *privindu-l*. Cu siguranță, mă poți ajuta și pe mine!

Nahri se lăsă pe spate, încercând să-și ascundă mulțumirea. Nu avea habar despre ce olog vorbea pașa, însă, slăvit fie Allah, tare bine o mai slujise acesta pentru a-și spori renumele! Și grăi, ducându-și o mâncă la inimă.*

— Domnule, nespus mă doare că vă dau astfel de vesti. Și când mă gândesc la mireasa domniei tale, care va fi lipsită de un asemenea dar...

Pașei i se zgâltâiau deja umerii, din cauza hohotelor de plâns, aşa că mai aștepta puțin, ca el să devină încă și mai isticic, profitând de răgaz pentru a-i prețări brățările groase de aur care-i înconjurau încheieturile și gâtul. Un granat minunat, superb tăiat împodobea turbanul.

Abia într-un târziu, vorbi iar.

— S-ar putea să fie ceva, dar... Nu, nu! Clătină din cap: Nu are cum să meargă.

— Ce, ce? strigă pașa, încleștându-și mâinile de marginea măsuței înguste: Rogu-te, fac orice!

* Conform tradițiilor arabe, atingerea inimii cu mâna dreaptă este un gest care indică respectul față de interlocutor (n. red.).

— Va fi tare dificil.
Respect pentru oameni și cărti
Arslan ofță.

— Și îngrozitor de scump, pun rămășag, remarcă el.

„Aha, careva săzică, acum vorbești araba, aşa-i?” Nahri îi zâmbi dulce, știind că vălul îi era îndeajuns de subțire pentru a-i dezvăluiri trăsăturile.

— Tarifele mele sunt cinstite, vă asigur.

— Taci, frate! se răsti pașa, privindu-l urât pe Tânăr. Apoi se întoarse iar spre Nahri, cu hotărâre: Spune-mi!

— Nu-i nimic sigur, îl avertiză ea.

— Trebuie să-ncerc.

— Sunteți tare curajos, îl firitisi ea, lăsând să-i tremure vocea. Într-adevăr, cred că toată suferința vi se trage de la deochi. Cineva vă invidiază, domnul meu. Și cine n-ar face-o? Un bărbat cu avere și cu frumusețea dumitale poate atrage numai și numai pizmă. Ar putea fi chiar cineva apropiat... Și îi aruncă lui Arslan o privire iute, însă destul de evidentă pentru a-l face pe acesta să roșească: Trebuie să vă purificați casa de toată înnegurarea pe care pizma v-a atras-o înăuntru.

— Cum, cum să fac una ca asta? o întrebă, cu voce răgușită, pașa, cuprins de nerăbdare.

— Înainte de toate, trebuie să-mi făgăduiți că-mi veți urma întocmai îndrumările.

— De bună seamă!

Nahri se aplecă în față.

— Dobândiți, într-o cantitate zdravănă, un amestec făcut dintr-o parte ambră cenușie* și două părți ulei de cedru pe care le puteti lua de la Yakub, spițerul din josul străzii. El are cea mai bună marfă.

* *Ambra grisea* (lat.), substanță produsă în sistemul digestiv al cășaloșilor care se folosea în trecut pentru obținerea parfumurilor (și despre care se pretindea că ar fi avut efecte afrodisiace). În Egiptul antic, se ardea ca și tămâia. Fiind foarte rară (se putea obține doar prin vânarea cășaloșilor), era un produs foarte scump (n. red.).

— Yakub?

Respect pentru cămeni și cărti

— Aywa. Cereți și pudră obținută din coajă de limetă și niscai ulei de castan.

Arslan își privea deja fratele cu o neîncredere fățișă, însă în ochii pașei se aprinsese speranță.

— Și-apoi?

— Ei, aici se complică lucrurile, însă, domnul meu... Nahri îi atinse mâna, iar el se cutremură: Trebuie să îmi urmați îndrumările întocmai.

— Da. Mă jurui pe Allah cel preamilostiv!

— Casa domniei tale trebuie purificată, iar asta se poate face numai dacă e părăsită. Întreaga familie trebuie să plece, cu animale și servitori, cu tot. Nu trebuie să mai rămână niciun suflet viu în casă vreme de şapte zile încheiate.

— Şapte zile! strigă bătrânul, apoi își coboară vocea, când îi întâlni privirea dezaprobatore. Și unde să plecăm?

— În oaza Fayium! îl sfătuie Tânăra, iar Arslan izbucni în râs. Nahri continuă, însă, netulburată: La apus, mergeți la cel de-al doilea pârâiaș ca mărime împreună cu al doilea fiu, spuse pe un ton grav. Adunați apă într-un coș făcut din trestie culeasă de prin partea locului, roșii de trei ori la rând Versetul Tronului*, și apoi spălați-vă cu ea. Însemnați-vă ușile casei cu amestecul de ambră cenușie și ulei, înainte să plecați, iar când vă veți întoarce, toată pizma va fi dispărut.

---

* *Āyat al-Kursī* (ar.), cel de-al două sute cincizeci și cincilea verset al celei de-a doua sură (Al Baqarat), adevărată mărturisire de credință în islam: „Allah! Nu există divinitate afară de El, Cel Viu, Veșnicul [Al Qayyūm]! Nici atipirea, nici somnul nu-L cuprind! Ale Lui sunt cele din ceruri și de pre pământ! Cine este acela care ar putea mijloca la El fără de îngăduință Lui? El le știe pe cele din fața lor și pe cele din urma lor. Și ei nu pricep nimic din știință Sa în afară de ceea ce El voiește. Tronul Lui se întinde peste ceruri și peste pământ și nu-I este grea păzirea lor. El este Preainaltul, Mărețul [Al-Aliyy, Al'Azim]!” (Coranul, ediție bilin-gvă română-arabă, traducere în limba română de George Grigore, Çağrı Yayınları, Istanbul, 2003) (n. red.).

— Fayium? o întrerupse Arslan. Doamne, fata mea, dar până și tu ar trebui să știi că suntem în război! Crezi că Napoleon va fi încântat să ne lase să părăsim Cairo doar pentru a face o cursă zadarnică prin deșert?

— Tu *să taci!* strigă pașa și lovi cu pumnul în masă. Apoi se întoarse spre Nahri: Dar ar fi tare greu, într-adevăr.

Nahri își desfăcu larg brațele:

— Allah pe toate cele de trebuință le pune la dispoziție.

— Da, firește. Așa că vom merge în Fayium, hotărî bărbatul.

Și-apoi inima mea va fi tămăduită?

Ea se opri. Adică el își făcea griji din cauza inimii?

— *Inshallah!** Spuneți-i viitoarei soții să vă pună amestecul de pudră din coajă de limetă și ulei în ceaiul de seară, toată luna următoare.

Ceea ce nu avea să îl ajute cu nimic în privința inexistentei sale probleme cu inima, însă poate că, astfel, mireasa lui avea să-i aprecieze mai mult respirația. Nahri îi dădu drumul mâinii.

Pașa clipi, de parcă ar fi ieșit de sub o vrajă.

— Îți mulțumesc, draga mea, îți mulțumesc! Împinse înapoi punguța cu monede, apoi își scoase un inel gros de aur de pe degetul mic și i-l dădu și pe acela: Binecuvântarea lui Allah fie cu tine!

— Să vă fie căsnicia rodnică!

El se ridică anevoie în picioare:

— Aș vrea să te întreb, copilă, de unde este neamul tău? Vorbești araba cu accentul celor din Cairo, însă ochii tăi arată, cumva... și nu-și încheie spusele.

Nahri strânse din buze. Nu putea să sufere cu niciun chip ca oamenii să ii pună întrebări despre originea sa. Deși nu era

* *'In shā'a llāh'* (ar.), „cu voia lui Allah” sau: „dacă așa va fi voia lui Allah”, expresie inspirată de Coran (sura Al-Kahf, cea de-a opta prezece), cu ajutorul căreia credinciosul musulman își exprimă smerenia (niciun plan nu poate fi dus la îndeplinire dacă Dumnezeu nu dorește asta) (n. red.).

frumoasă, după părerea multora (căci anii în care trăise pe străzi o lăsaseră mai slabă și mai murdară decât ar fi preferat bărbații), ochii ei strălucitori și chipul ascuțit îi făceau, de obicei, să îi arunce și o a doua privire. Și această a doua aruncătură de ochi era aceea care dezvăluia o linie de păr negru ca noaptea și niște ochi neobișnuit de întunecați (*nefiresc* de negri, cum i se spusesese), care stârneau întrebările.

— Sunt egipteană precum Nilul, îl asigură ea.

— De bună seamă! Și, atingându-și sprânceana, rosti: Pacea lui Allah fie cu tine! Și se aplecă, să poată ieși pe ușă din dugheană.

Arslan rămase în urmă. În vreme ce își aduna răsplata, Nahri simți că o pironea cu ochii.

— Îți dai seama că tocmai ai comis o fărădelege, nu-i aşa? o întrebă Tânărul cu asprime.

— Poftim?

El făcu un pas mai aproape.

— Ai încălcăt legea, neroado! Legea otomană interzice practicarea vrăjitoriei!

Nahri nu se putu abține: Arslan era doar unul dintr-un lung sir de funcționari turci îngâmfăți cu care tot avusese de-a face, în timp ce crescuse în Cairo, orașul aflat sub ocupație otomană.

— Atunci probabil că-s tare norocoasă că franțujii-s acum la putere!

Făcuse o mare greșeală spunând acestea. El se înroși imediat. Ridică mâna, iar Nahri tresări. Degetele i se strânseră, din reflex, în jurul inelului pașei, iar o margine ascuțită a nestematei sale îi tăie palma.

Dar Tânărul nu o lovi. Scuipă doar la picioarele ei.

— Allah mi-e martor, vrăjitoare hoață ce ești... De îndată ce vom scăpa Egiptul de franțuji, jegurile de teapa ta vor fi următoarele care vor pleca valvărtej! spuse și, după ce îi mai aruncă o privire plină de ură, plecă.

Nahri trase adânc aer în piept, privindu-i pe frații certăreți cum se îndepărtau în ceața dimineții, îndreptându-se spre spițeria

lui Yakub. Dar nu amenințarea Tânărului o neliniștise, ci hârâitul pe care-l auzise când el strigase la ea, miroslul de sânge bogat în fier care plutea încă în aer și care vădeau un plămân bolnav de ftizie, poate chiar existența unei mase canceroase. Care nu dădea încă niciun semn, dar care avea să se manifeste în curând.

Arslan avusese dreptate să o bănuiască. Fratele lui nu suferea de nimic, însă el nu avea să mai trăiască suficient cât să-și vadă oamenii recucerind Egiptul.

Își desfăcu pumnul încleștat. Tăietura din palmă i se vindeca deja, și devenise de acum doar o dungă de piele nouă, maronie, care se prindea sub picăturile de sânge. O privi o vreme, apoi ofă și se vârî înapoi în dugheană sa.

Își scoase acoperământul împletit pentru cap și îl făcu ghemotoc. „Neroado! Ar fi trebuit să afli până acum că nu-i bine să-ți pierzi firea cu asemenea oameni!” Nahri avea destui dușmani, chiar nu-i mai făceau trebuință unii noi, mai ales nu unii care ar fi putut pune străjeri în jurul casei pașei, când acesta avea să fie plecat în Fayium. Căci ceea ce plătise acesta până atunci fusese o nimica toată, în comparație cu ce se putea fura din locuința lui pustie. Si nici n-ar lua prea mult: făcea asta de prea multă vreme ca să nu știe să evite ispитеle exceselor. Dar niscai bijuterii a căror dispariție el ar fi pus-o pe seama unei soții uitice sau a vreunui servitor iute de mâna? Flecușete care pentru pașă nu însemnau mai nimic, dar care îi puteau plăti chiria pe o lună lui Nahri? Pe acelea, negreșit, le-ar fi înșăcat.

Mormăind încă o înjurătură, își strânse covorașul de dormit și scoase câteva cărămizi din podea. Lăsa monedele și inelul pașei să cadă în gropiță și se încruntă văzând cât de puține economii avea.

„Nu-i de ajuns. Niciodată nu va fi de ajuns!” Puse la loc cărămizile, calculând cât de mult îi mai trebuia pentru a plăti chiria și bacăsurile din luna aceea, care reprezentau cheltuielile în continuă creștere ale desfășurării profesiei sale tot mai periculoase. Si care creșteau mereu, făcând să se îndepărteze tot mai mult visurile ei de a pleca la Istanbul pentru a lua lecții cu profesori

particulari și a învăța o meserie respectabilă pentru a ajunge să își câștige traiul vindecându-i cu adevărat pe oameni, în loc să-i păcălească cu toate absurditățile acelea „magice”.

Numai că în acel moment nu putea face nimic în privința asta, iar Nahri nu avea de gând să răpească din timpul destinat căștigării banilor pentru a-și deplângă soarta. Se ridică, își înfășură o eșarfă veche în jurul buclelor dezordonate și adună amuletele pe care le făcuse pentru femeile de etnie barzani, precum și cataplasma pe care i-o pregătise măcelarului. Urma să revină mai târziu, să se pregătească pentru *zar*, însă, deocamdată, trebuia să vadă pe cineva mult mai important.

Spițeria lui Yakub se afla la capătul străduței, îngheșuită între o dărăpănată dugheană cu fructe și o brutărie. Nimici nu știa de ce bătrânul evreu hotărâse să deschidă o spițerie într-o mahala atât de mizeră. Majoritatea celor care locuiau pe alei erau niște nevoiași disperați: curtezane, opiomani și căutători prin gunoaie.

Yakub se mutase acolo cu câțiva ani în urmă, stabilindu-și familia la etajele de sus ale celei mai curate clădiri. Vecinii tot clevetiseră, răspândind zvonuri despre chefurile bătrânelui și datoriiile sale acumulate din cauza jocurilor de noroc sau chiar acuzații mai grave, cum că fiul lui ar fi ucis un musulman sau că Yakub însuși ar fi luat sânge și umori de la opiomanii pe jumătate morți de prin ulicioare. Nahri considerase că toate erau doar niște nerozii, însă nu îndrăznise să îl întrebe nimic pe spițer. Nu fusese curioasă în privința trecutului său, iar el nu întrebase de ce o fostă hoață de buzunare putea diagnostica boli mai bine decât medicul personal al sultanului. Cârdășia lor bizară se baza pe evitarea acestor două subiecte.

Tânăra intră în spițerie, ferindu-se iute de clopoțelul vechi care anunța sosirea clienților. Ticsit cu provizii și imposibil de hăotic, magazinul lui Yakub era locul ei preferat, cel mai dorit din

întreaga lume. Peretii erau acoperiți cu rafturi de lemn desperecheate care gemeau sub povara sticluțelor prăfuite, a coșulețelor din trestie și a urcioarelor din lut ciobite. Ierburi uscate, părți din corporile unor animale, dar și obiecte pe care nu le-ar fi putut identifica vreodată atârnau de tavan, în timp ce nenumărate amfore din lut erau înghesuite pe podea, de parcă s-ar fi luptat pentru puținul spațiu rămas liber acolo. Yakub își cunoștea inventarul ca pe propriul buzunar, iar poveștile lui despre magii din vechime sau despre ținuturile cu condimente aromate ale hindușilor o purtau întotdeauna în lumi pe care abia și le putea închipui.

Spițerul era aplecat peste masa de lucru, amestecând ceva care răspândea o duhoare puternică. Fata zâmbi când îl văzu pe bătrân, cu instrumentele sale vechi, vechi de tot. Mojarul lui părea adus din străvechiul regat al lui Saladin*.

— *Sabah al-hayr***, îl salută ea.

Yakub icni, însământat, și ridică privirea, lovindu-se cu fruntea de o funie de usturoi. După ce o dădu la o parte, mormai:

— *Sabah al-noor****. N-ai putea să faci ceva zgromot când intri? M-ai speriat de moarte.

— Îmi place să te iau prin surprindere, rânji Nahri.

— Adică să mă ataci mișește. Pe zi ce trece, te faci tot mai drăcoasă.

— E-un lucru tare urât pe care să-l spui cuiva care tocmai ți-a adus o avere azi-dimineață! spune și se sprijini în mâini ca să se cătăre pe masa lui de lucru.

— „Avere”... Ce avere? Așa numești tu doi otomani certăreți, care mi-au bătut la ușă în zori, mai-mai să mi-o dărâme? Ne-vastă-mea a fost cât pe ce să facă infarct din cauza lor.

* Saladin sau Ṣalāḥ ad-Dīn Yūsuf ibn Ayyūb (cca 1138–1193), diplomat și comandant arab de origine kurdă, întemeietorul dinastiei Ayyubid care a domnit în Egipt și Orient în secolele al XII-lea–al XIII-lea (n. tr.).

** *Sabah al-khair* (ar. în original), „bună dimineață” (n. tr.).

*** *Sabah al-noor* (ar. în original), formulă de răspuns la „bună dimineață” (n. tr.).